

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
БЛАГОЕВГРАД

ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

2700 Благоевград, тел/факс: +395/73/886617, e-mail: admin@law.swu.bg

Дисциплина:

Римска археология на българските земи

Конспект:

1. Римската археология в България. Археологически проучвания в тракийските римски провинции: постижения и проблеми.
2. Римско военно присъствие и дислокация в тракийските римски провинции. Римският военен лагер. Долнодунавски лимес.
3. Римският град в тракийските римски провинции. Урбанизация. Крепостно строителство и организация на градския живот.
4. Градски центрове в тракийските римски провинции. Форуми. Обществена архитектура.
5. Римски вили в тракийските провинции. Стопански и жилищни функции.
6. Религиозен живот в тракийските римски провинции. Божества и култове (местни и чужди). Светилища и оброчни релефи.
7. Погребални практики и представа за смъртта в тракийските римски провинции. Гробни съоръжения и обичаи.
8. Надгробна пластика в тракийските римски провинции. Особенности и влияния, ателиета. Саркофази и урни.
9. Жанрове и тенденции в изкуството на Мизия, Тракия и Македония. Живопис, мозайки, скулптура.
10. Художествени занаяти в тракийските римски провинции: накити, глиптика, художествен бронз, обработка на камък и кост; производство и импорт на керамични изделия.

Задължителна литература:

1. *Александров, О.* Религията в римската армия и провинция Долна Мизия (1-4 в.). В. Търново, 2010.
2. *Археология на българските земи.* Том I. София, 2006.
3. *Археология на българските земи.* Том II. София, 2006.
4. *Археология на българските земи.* Том III. София, 2009.
5. *Атанасов, Г.* Римската гробница в Дуросторум – Силистра. РИТТ, 2005.
6. *Ботева, Д.* Оброчни плочки на тракийския конник като знакова система (опит за нова типология). – ТАВ, III, 1988, 110–119.
7. *Ботева, Д.* Тракийският конник в системата на тракийския пантеон. – ЮБИЛЕУС (Юбилеен сборник в памет на академик Д. Дечев). 1998.
8. *Вълева, Ю.* Римската живопис в балканските провинции (предварителни бележки). – Проблеми на изкуството, 1991, 3.
9. *Георгиева, М.* Могилни гробни комплекси в Югозападна Тракия през римската епоха (I–IV век). Благоевград, 2025.

10. Гетов, Л. Погребални обичаи и гробни съоръжения у траките през римската епоха (I–IV в.). – Археология, 1970, 1, 1–11.
11. Гетов, Л. За вноса на саркофази в Одесос през римската епоха. – Археология, 1978, 2, 13–19.
12. Димитров, Д. П. Портретът върху античните надгробни плочи от римско време в Североизточна Македония. – ИАИ, XIII, 1939, 1–128.
13. Димитров, Д. П. Надгробните плочи от Северна България. София, 1942.
14. Димитров, Д. П., М. Чичикова. Късноантичната гробница при Силистра. София, 1986.
15. Димитрова-Милчева, А. Антични геми и камеи от националния археологически музей. София, 1980.
16. Димитрова-Милчева, А. Развитие и стилови особености на ювелирното изкуство в Тракия и Мизия през I–III в. – Проблеми на изкуството, 1982, № 3, 33–38.
17. Димитрова-Милчева, А. Художествената керамика от Тракия и Мизия (I – III в.). – Анали, 1995, № 3–4, 70–83.
18. Динчев, В. Римските вили в днешната българска територия. София, 1997.
19. Иванов, Р. Долнодунавската отбранителна система между Дортикум и Дуросторум от Август до Маврикии. София, 1999.
20. Кабакчиева, Г. Керамика от вилата при Ивайловград, II–IV в. (= РП, XV). София 1986 г.
21. Младенова, Я. Античната вила Армира край Ивайловград. София, 1991.
22. Мънзова, Л. Античната скулптура в България. София, 1978.
23. Овчаров, Д., М. Ваклинова. Ранновизантийски паметници от България IV–VII в. С., 1978.
24. Овчаров, Д. Ранновизантийска култура по българските земи IV–VI век София, 2008.
25. Римски и ранновизантийски градове в България. Том I. София, 2002.
26. Римски и ранновизантийски селища в България. Том II. София, 2003.
27. Тачева, М. История на източните култове в Долна Мизия и Тракия. София, 1982.
28. Теофилов, Р. Римски градове в България. София, 2010.
29. Тонев, Л. Градоустройството по българските земи през античността. София, 1995.
30. Тракийски светилища (Тракийски паметници 2). София, 1980.
31. Филов, Б. Софийската църква „Св. Георги“. С., 1933 (преиздадена 2005).
32. Dimitrov., D. P. Les stèles funéraires en forme de médaillon dans la vallée de la Strouma moyenne à l'époque romaine. – ГСУ ИФФ, XLII, 1945–1946. Sofia, 1946, 1–60.
33. Mitova-Džonova, D. Steinurnen mit plastischer Verzierung aus der Provinz Thracien. – In: Spartacus. Simposium rebus Spartaci gestis dedicatum 2050 a. Sofia, 1981, 143–166.

Допълнителна литература:

1. Буюклиев, Б. Тракийският могилен некропол при Чаталка, Старозагорски окръг. (= РП, XVI), София, 1986.
2. Владкова, П. Novae. Сектор VIII А. Сгради extra muros. Т. 2. Велико Търново, 2024.
3. Генчева, Е. Римските фибули от България (от края на I в. пр. н.е. до края на VI в. на н.е. Велико Търново, 2004.
4. Иванов, М. Сердика От Клавдий до Хадриан. Разкопки и Проучвания XLV. София: НАИМ – БАН, 2020.

ОКС Бакалавър: История и археология	Дата на отпечатване: 2026 г.	39.3.10.3-48	Страница 2 от 4
-------------------------------------	------------------------------	--------------	-----------------

5. *Иванов, Т.* Абритус. София, 1980.
6. *Иванов, Т.* Никополис ад Иструм. Том I. 1994.
7. *Иванов, Т.* Римска мозайка от Улпия Ескус. София, 1954.
8. *Иванов, Т., Р. Иванов.* Ескус. Том I. София, 1998.
9. *Иванов, Т.* Улпия Ескус. Том II. София, 2005 (= Разкопки и проучвания книга XXXIV).
10. *Кацарова, В.* Пауталия и нейната територия през I–VI век. Велико Търново, 2005.
11. *Матеев, М.* Древният Филипопол. Пловдив, 1993.
12. *Попова-Мороз, В.* Римската портретна пластика и императорската пропаганда в Мизия и Тракия. – Проблеми на изкуството 1993, № 2, 14–22.
13. *Слокоска, Л.* Пауталия. Том I. София, 1989.
14. *Стоянов, Т.* За иконографията и семантиката на женските изображения в паметниците на Тракийския конник. – Векове 1986, № 4.
15. *Теофилов, Р.* Всекидневния живот в Тракия I–IV век. София, 2010.
16. *Топалилов, И.* Римският Филипопол. Топография, градоустройство и архитектура. Том I. 2012.
17. *Ognenova-Marinova, L.* Statuettes en bronze du Musee National archeologique a Sofia. S., 1975.
18. *Ruseva-Slokoska, L.* Roman Jewellery: A Collection of the National Archaeological Museum, Sofia. London, 1991.
19. *Sultov, B.* Ceramic Production on the Territory of Nicopolis ad Istrum (II-nd – IV Cent.). – In: Terra Antiqua Balcanica, I (1985).

Изготвил: доц. д-р *Мирослава Георгиева*

ОКС Бакалавър: История и археология	Дата на отпечатване: 2026 г.	39.3.10.3-48	Страница 3 от 4
-------------------------------------	------------------------------	--------------	-----------------